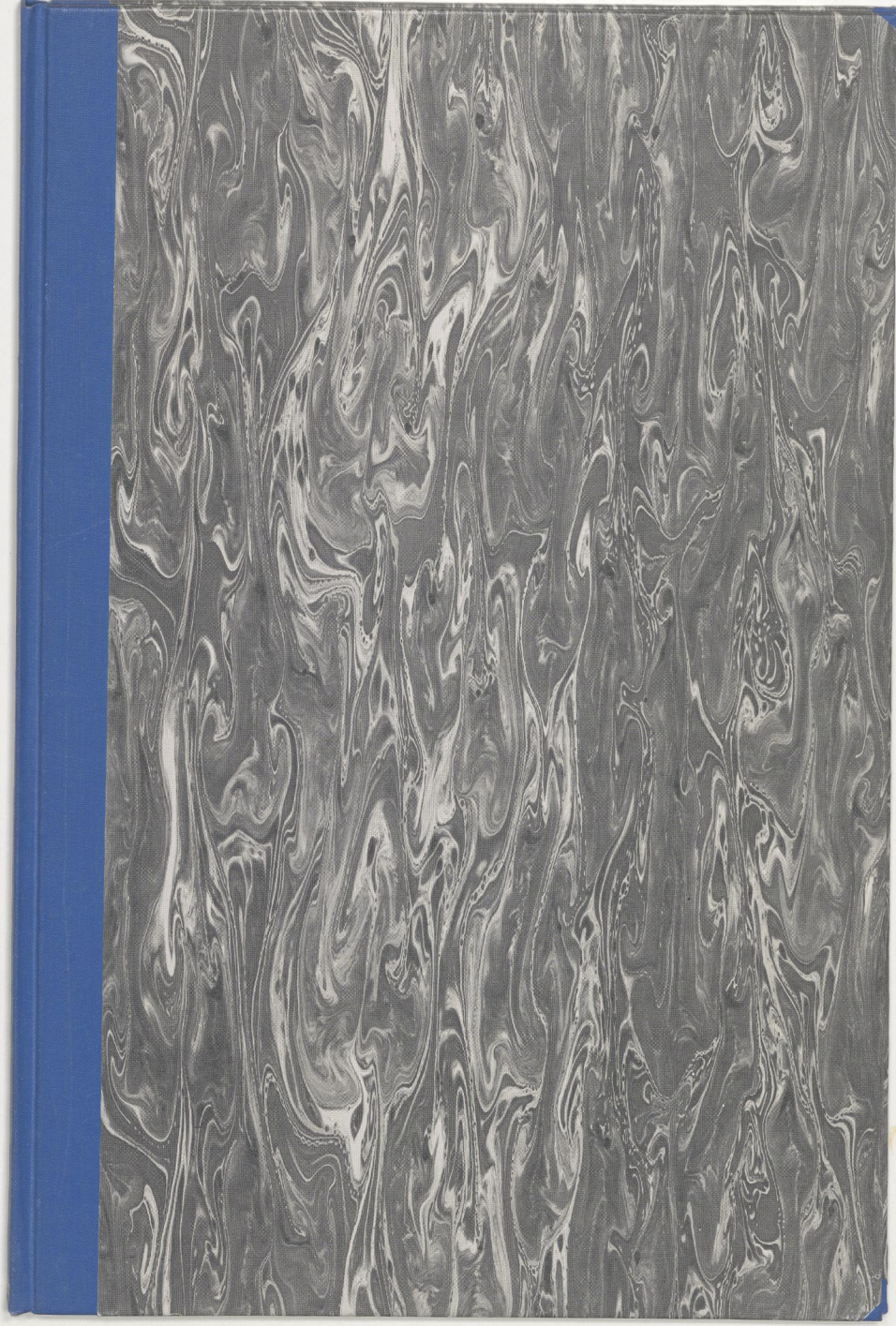
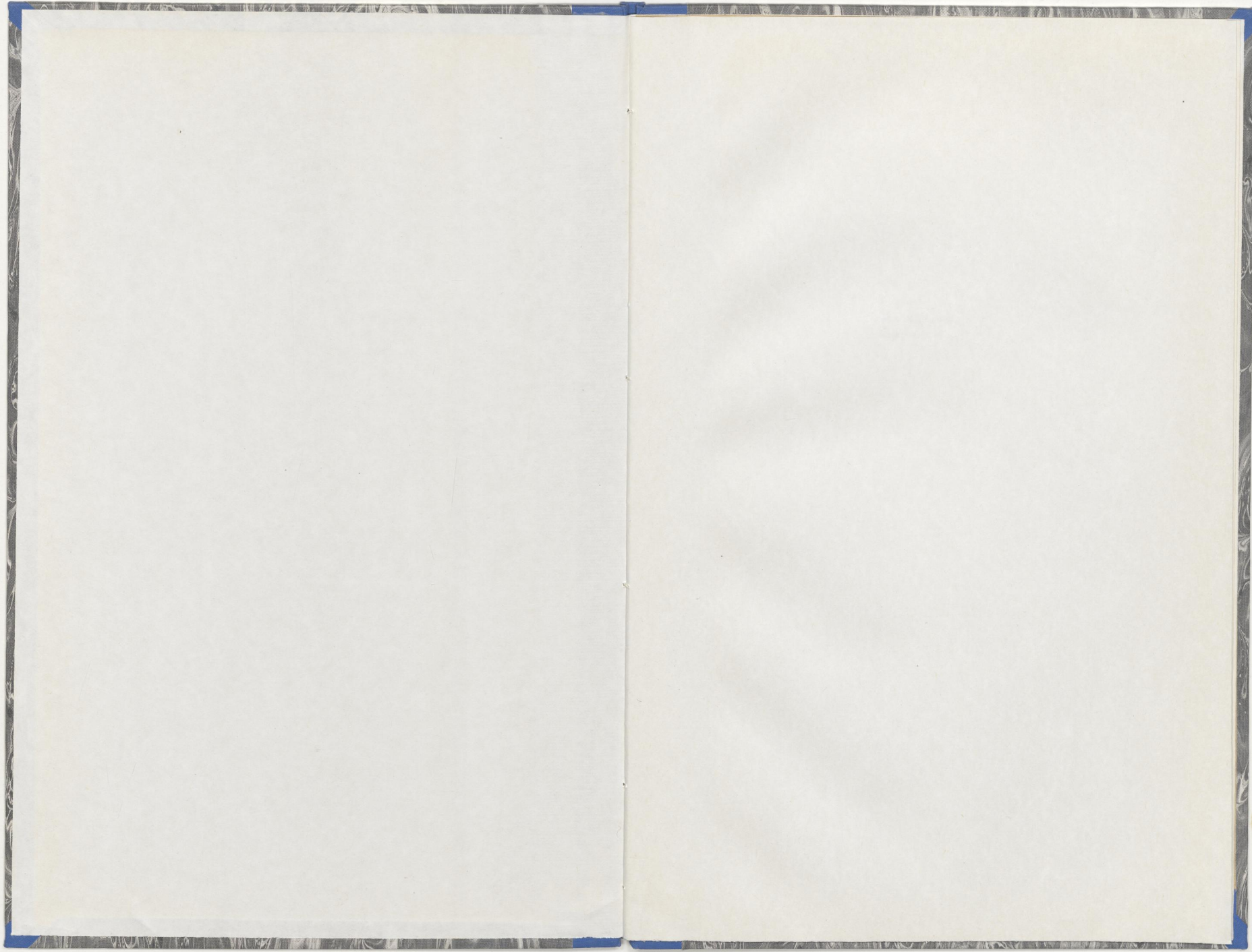

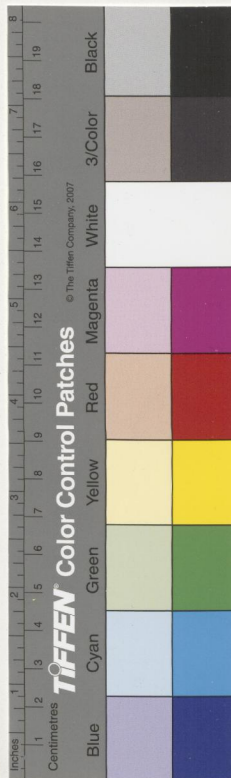

SLS 124

Replot

O.R.Sjöberg

Replot

SLS 1924
Följet
O.R.Sjöberg
Följet

SLS 1924

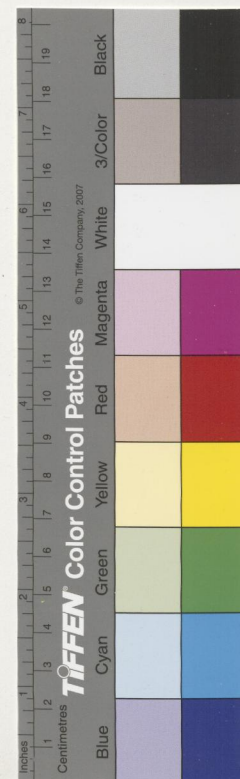
O.R.Sjöberg

Polemik i Wasa Tidning om folkvisan 1891

"Den sången, den sången".

Följebrev s.1

Polemik s.2-5

Replot, den 25. Aug. 1908.

H. Herr Magistern Ernst Lager.
Helsingfors.

Jag hittade i går några af mina
Anteckningar för en affärd tidning,
nämlik, hvilka jag afkopierat, och
härmed lämna de sig att förvaras
bland folkvisorna. Anstuder dock
vordant om uppgiften huruvida
de mina åsigtar om melodierna
(+ ord) till ekvivalens fångar mig?
Ligga delar af annat folk? Tack
när

Med utmärkt Hörsättning
O. F. Jönsson

Adress: Replot.

Mängd anständiga och gamla ord till melodier,
som, ehuru orden sedermera under tidernas lopp
till ett inre undergått fullständiga metamor-
foser. Men det är ju det mest glänsande beviset på
den Österbotniska folkska allmogens utomordent-
ligt goda musikaliska gälar, att folket icke förlor
något synnerligt affärd i ordens vinnande i en
vilja, utan blott i dess melodi som alltid är det
viktigaste för folkets intresse. Derför nu någon synner-
lig individ i framtiden händelser skulle kunna
på öfverraskande sätt att den samma vilde följa vår
hängande allmoges med allvarliga och påfulla
ord till de så kallade "fjöransvisorna" och flögden-
gornas" annars ofruktfulla och ur folkets kän-
liga bröst frambringna egendomliga melodier,
de der under mycket långa tider på fjörans
innerligt varit med folkets görande och lärande

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

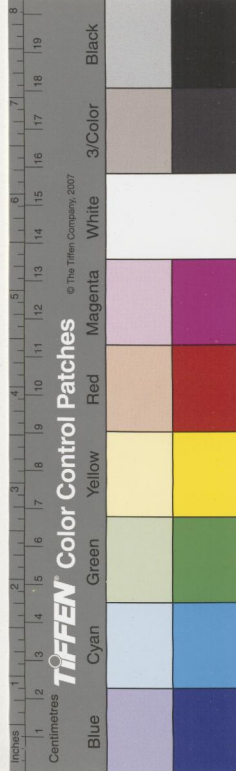
Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Uppsigt den 22. sept. 1878.

Den fängsen, den fängsen.

Vi 11/1 20, 29, 32 och 33 af Håga Tidning ha några för-
hållningar, ordat de och annat om folkfängsen i Öster-
botten. Annet består af icke så någon annan punkt,
än färdigt allmogens besträffar för att i landfängsen
fänga "småttiga" och "anständiga" fjömansvifor, och
andra flagdängar", "håa och fula folkvifor", samt
"en och annan förtäfrande och tillkommande
fjömansvifa, som eger intet värde, emedan för
folket främmande kommit i den samma ingår".
Jaha, juft så var det.

Men ändå lär det icke vara så loppfängande illa
bevindt med "fängsen" hos allmogens. Vi kunna
nemligen konstatera att uti alla svenska ländor
förfamlingar af Österbotten både har funnits och
finnas ännu rätt många utomordentligt vack-
ra och behagliga fängor samt att till och med i
bland de "småttiga" och "anständiga" fjömans-
viforna och andra "flagdängarna" finns en stor
mängd af fymmerligen angenäma och gylliga
"melodier", hvilka allmogens tidt och ofta fänga
blott för "ton" skall och alldeles icke för "ordens"
skall. Har någon lust att härmed protestera,
så anse vi honom icke ens värd att få höra
en "äkt landflagdäng", än mindre att få till
godo njuta något annat lika uppbyggligt i
fänging. Till och med äro vi af många omfä-
digheter bra nog förvisade derom att flamma
fösta höf i forna tider sjömostigt haft en hel
mängd anständiga och gamla ord till melodier
änna churu orden sedermera under tidernas lopp
till ett innehåll undergått fullständiga metamor-
foser. Men det är juft det mest flänsat beviset på
den Österbottniska svenska allmogens utomordent-
ligt goda musikaliska gäva, att folket icke föf
något fymmerligt afseende å ordens innehåll i en
vif, utan blott å dess melodi, som alltid är det
viktigaste för folkets inre. Serst nu någon mer-
lig individ i framtiden handlarvis skulle kläpa
på ögonen hygglig att den samma ville föf vår
fängande allmoges med skärliga och fjöfulla
ord till de så kallade "fjömansvifornas" och "flagdän-
gornas" annars ofkulspulla och är folkets känd-
liga blott framföringarna egendomliga melodier,
de äro under mycket länga tider på höfrens
inre varit med folkets görande och lölande

införskande, att de numera nära nog omöjligt kunna
derifrån lösläpas, så äro vi också förvissade därom att äfven
den forlans folksångers ännu äro på synnerligen lång
tid förda helt och hållet komma att förlora sin tidigare
närskatade karaktär och kanske i framtiden till
så klinga ut i rynden ålora från våra folksångers
djupna fönter. Ännu rikligt till sådant förskade har
de samlat af folksmelodier icke underlåtit att vid
saga författning om flera melodiers bekända in-
samling, naturligtvis utan utgående af andra be-
än sådana, som ofrånsländigt kunna lösas, eller
och såsom varande helt och hållet i afstämning af
någon ord, samt sådana sådana som främmande
gång, snär det synes oss att de samla förskade, att
mycket blidare öde. Och var det blott detta, som
vi sine ira et studio ville här annärka.

C. P. S.

[Stigade till Redakt. af Nya Tidning den 22. Mars 1891.
och infördes i N: 52.]

Den Längan, och en mal.

Lipendieten hr Harald Agger i N: 57. af denna
tidning vara litet oengämmt berörd af vårt
uti N: 52. gjorda inlägg, beträffande folksången
i svenska Coterbotten. Det synes uppenbart att hr
Harald alls icke är någon kännare af folkets
i berörda landsort lyne och karaktär, annars
skulle nemligen hr Harald nog veta den om-
ständigheten att det allid både i färpar och
fars tid "fänt under meliden varit här en såväl
sig regel att om man i omöjligt kastar eller
kastlar något, som på ett eller annat vis berör, att
man, så far man allt tillbakal uti förskade-
mätt. Hr Harald (et confortus) lyckas ganska om-
liveradt anse att folket numera icke kan sjun-
ga annat än fula och skiviska visor, men jag der-
emot är öfvertygad derom att man icke vill fram-
hålla något annat i fängnag, efter det att hr Har-
ald (cum celis motoribus) ständigt varit nog,
men måhända i den alla höga affigt, förat den
öfverbotniska ambitionskärnan hos folket, betä-
gar blott högtigen att folket i tyckes hafva uppfattat
vår mening. Chacun a son goût.

Hr Harald synes måta en folksångers värde utefter
lånad eller ordens innehåll. Vi ha visst icke något annat
ett sådant förfaringsfett, men anse det vara snällt. Vi

veta med full visshet att många numera till ordet "fula"
visor alls icke hade några ställningarna ord för år 1855, och
att många enkla och behagliga förmåner efter år 1844
eller på den bortåt i tiden) begynte vid förfärd på ett gam-
ska olämpligt sätt bearbetas med infucioning af för visorna
annars främmande ord. Vi se icke bit hörande, men af
oss utmärkt väl kända ofrånsländigheter läta vidare under
år 1855 och 1856 ganska många andra folksånger att
framträda i främmande former, hvilket i synnerhet
fort plantades inom Gammarkarlet, Kronsby, Nöra, Ellus-
tafari, Ellulaks och Nörsjö folksånger, och derifrån förde de
samma nog ha sedemera öfverflyttat i öfvermånga.
De visor, hvilka sådana undergångs grundliga om-
betningar till ett innehåll, kunna till sina ursprung-
liga ord påkänsligen icke hafva helt och hållet utgå-
nått en folkets minne, men dessa ord ha småningom
tillväxt till andra melodier, än de haft förut, och
som nu de på sådant vis öfverkomma sedemera melo-
dierna ofta nog af oförståelse och skummighet de le
kommit att bli till förfärd med löfvetliga frage-
minter af andra visor melodier och de blifvit hug-
nade blott med nödvärnande nödfalla melodier, att
så följer här af att en med förhållandena i svenska
Coterbotten främmande person kan komma att i
betydlig mån med skada folksångens värde, i synnerhet
om personen i fråga icke äger de nödvärnande betän-
gelser, som nödvärns erfordras för att lyckas tillrätta
sig folkets förtroende i fängnag. Genom uppteckning
af alla forlans å landsbygden förekommande sång-
melodier kunde det bli till någon möjlighet, åtmin-
stone i vissa fall, att för eller sedan få "icke fula"
visor återgå till sina ursprungliga melodier, om
sådant är önskad. Och var det af sådan anse-
ning vi anfägo oss våra fästa underförstådda sam-
loris uppmärksamhet på en vis förskade melodier, efter
det att de samla blifvit löfvetliga från sina nu-
tida ord, enär sådant olämpligt bestämt vara med
det allmänna bästa mest förnämt.

Vi önska icke någon konfliktträngs utdrän-
gande ifrån vårt folk, blott de samla kan utan
hastiga omförtvinningar öfverkommas. Konfliktträn-
gen har ett värde, men folksången har i allmänhet
äldre önar och torde hvardera lämpligast vara be-
handlas, aktas och värderas särskildt för sig. En
folksång kan af barnar eller framträdas i folkskola
en-, två-, till och med tre-stämmigt, men en

visa från konstfärdighetens område kan knappast nog göras
 lämplig för barnsöfver en genom framförning till
 en annan tonart, derest icke tillika vidlages med en genom
 det hela gåendet grundlig omarbetning af flämningarna (som
 vi icke, insäga, afstuderat till två- eller tre-flämning). Alltså
 vi icke på detta det bara gåendet är Harald? Däri ett
 fullständigt animerat.

O. R. L.

Öfsändes till Redaktionen för Nya Tidning den 16. et.
 april 1891, men blef ej införd.

Kör af J. A. M. nämnde i tidningen N: 22 några ord
 om den "finska" ^{vi}folklådan "Gust i hagst på deman-
 te hällen". Med någon af det förhållandet att melodien
 till den samma icke är finsk, utan svensk? Den före-
 kom ännu år 1889, såsom en i Sjöbjörns och Kärnfjärns
 ki föreläsning af Udderhags län i form af en vanlig "bonds-
 polska", som spelades å violin, utom andra, af en moga-
 het aldrig gubbe, som en gång till hög ålder komme
 både far och farfar i tiden trakterat menflekstetan
 med samma flykte. Nämnda polska torde väl för
 långsiga tiden tillhållas hafva ifrån Finlands bygder
 kunnat leta sig öfver till Norrlands finska förs-
 samlingar och lefnades viljan som uppenbart vara
 blott en sammandragning af polskans melodi med
 en genomgående omändring af det fläde i flykten,
 som svarar emot 7de Ueroraden i viljan. Polskan hade
 nemligen å detta fläde betydliga utöfningar i
 låga tonarter och hela hopan flösa lättnad, till
 dess att åter flötet på dansflykten och viljan varo
 sig nästan alldeles lika. En i musikskiflet hems-
 seende mycket rikligt begäfvad, men sedermera
 afsliden profman å isgrävarande öster hade
 fått polskan i noten, men vi sata icke om de
 numera finnas i behåll.

Öfsändes till Redaktionen för Nya Tidning den 17.
 april 1891, men ingicks ej.

ÅBO AKADEMI

O. R. L. Sjöberg, polsk. om
 folklådan

5 fol. a.

124 575

